

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. I. Satisfactio non est pars essentialis Sacramenti Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

voluntariam acceptationem, ut manifestum est in fure, qui contra voluntatem suam suspenditur quam de satisfactione.

Prout etiam Victoria posset explicari, qui licet comparet penas inflictas à Deo pœnis Purgatorii, quas constat solùm esse satisfationes, tamen addit illam particulam: Et multò melius, scilicet sunt satisfationes: ergo videtur in ipsis cum Suario & Lugone agnoscere formalem & propriè dictam satisfationem, quæ sententia probabilis est, sicut dixi.

164. Sententia Medici, quæ concedit flagellis à Deo inflictis satisfationem, negat satisfationem. Suarez.

Quid si & illam diceremus probabilem, quæ flagellis à Deo inflictis concedit satisfationem, negat autem satisfationem propriè dictam? Hanc (teste Suario sup n. 3.) tuetur Medina tract. 3. q. 5. in fine primi dubii: Unde (inquit Suarez) ut hæc pœna cadat in solutum (ita enim ipse supra loquitur) non videtur requirere hic Auctor aliquem internum voluntatis actum, seu liberam cooperationem aliquam patientiæ; sed solùm, ut quis exterius etiam in vitis patiat; quia de ratione pœne vindictivæ, à Iudice inflictæ, non est actio, sed passio. Ita Suarius. Et sanè hæud dubito, quin si Deus voluisset, sic factum fuisset. An autem voluerit, libentiùs disco, quàm dico, ne audeam docere, quod nescio.

165. Mirabile verbum D. Hieronymi.

Tantum subscribo mirabile verbum (sic illud vocat Victoria supra) D. Hieronymi in Nahum Prophetam ad cap. 1. & refertur 23. q. 5. cap 6. Quid ergo (ait) contra Dominum cogitatis? Ipse qui creavit mundum, & consummationem eius faciet. Quod si vobis videtur crudelis, rigidus & exuentus, quod in dituro genus delevit humanum, super Sodomam & Gemonibam ignem & sulphur pluit, & Egyptios submersit fluctibus,

Israëliarum cadavera prostravit in cetero, scilicet eum ideo ad præfens reddidisse supplicia, ne in æternum puniret. Certe aut vera sunt, quæ Propheeta loquitur, aut falsa. Si vera sunt, quæ de severitate eius videntur dicere, ipsi dixerunt: Non vindicabit Dominus bis in idipsum in tribulatione. Sin autem falsa sunt, & falsum est, quod dicitur: Non conflagret duplex tribulatio; falsa est ergo & crudelitas, quæ in lege descripta est. Quid si verum est, ut negare non poterunt, dicente Propheeta: Non vindicabit Dominus bis in idipsum in tribulatione; ergo qui puniti sunt, postea non punientur. Si autem illi postea punientur, scriptura mentitur, quod dicere nefas est. Recipient ergo & qui in dituro perierunt, & Sodomita, & Egyptii, & Israëlitæ in solitudine mala sua in vita sua.

Quærat hic aliquis, si fidelis deprehensus in adultério deolvitur, quid de eo postea fiat. Aut enim punietur, & falsum est hoc, quod dicitur: Non vindicabit Dominus bis in idipsum in tribulatione, aut non punietur; & optandum est de adultério, ut impræsentiarum brevi & citâ penâ cruciatus frustrentur æternos. Ad quod respondendum, Deum at omnium rerum, ita & suppliciorum quosque sicut mensuras, & non præventuri sententiâ Iudicis: nec illi in peccatorum exercitiâ deliræ penæ auferri præferat: & magnum peccatum magno duntaxat, seu cruciatibus. Si quis autem punitus sit, ut ille in lege, qui Israëliticos maleverat, & qui in Sabbatho ligna collegerat, tales postea non puniri; quia culpa levius præfenti supplicio compensata sit. Hæc tenet S. Hieronymus, cum quo finio hæc materiam satis incertam, & pergo ad satisfationem sacramentalem, quæ propriè pertinet ad presentem disputationem de Sacramento Penitentia.

Sect. pars essentia quia cum P totum in on gratie, m est sensibile turæ nihil quia tunc t Neque in vo Penitentia toræ, vel fibile, vel Cum igitur cessaria, quæ essentia, sic quia Sacram aliquid esse mio consensu olim, ita & hic Auctor.

3. Sed falsi. Penitentia omni lege & ideo tot (ait Tride vestis homini nascunt, quov quendam neco tentia fueri mentum, id ex opere op Immo c oblectare fig eadem fell detestatio est peccandi de mentio signi ctionis, ditti cetero non tractamus, num. 11. d boriosa vel p niendum pec candam divi voluntariè tot tem operati riam in om quendam, merè inter cte, num piam proba rit. Igitur intentum. Nec ille idem Aucto felsio & A essent parte crationem verom Sacr tamen illa Eucharistia hic. Ita Pa

SECTIO XIII.

De Satisfactione sacramentali.

CONCLUSIO I.

Satisfactio non est pars essentialis Sacramenti Penitentia.

1. Satisfactio est pars Sacramenti Penitentia.

Hujus satisfationis meminit Concil. Trident. sess. 14. cap. 3. ibi: Sunt autem quasi materia huius Sacramenti (Penitentia) ipsius Penitentis actus, nempe Contritio, Confessio & Satisfactio. Qui quatenus in penitente ad integritatem Sacramenti, ad plenam & perfectam peccatorum remissionem (quoad culpam & pœnam) ex Dei institutione requiruntur, hæc ratione Penitentia partes dicuntur. Ergo satisfactio est pars Sacramenti Penitentia, saltem integralis. Numquid etiam essentialis? Respondeo & dico 1.

Satisfactio (inquit Palud. 4. dist. 16. q. 4. §. Circa tertium sciendum) ita est de essentia Penitentia, sicuti Confessio.

Si arguas: Deficiente illo, quod est de essentia, deficit res; sed de satisfatione non est sic: ergo &c. Responderet, quod huiusmodi partes non sunt partes integrales essentialis totius permanentis, quia illæ sunt simul sed totius successivi, cujus partes non sunt simul. Unde videtur, quod satisfactio sit magis pars

quod sit factio la sacramentalis et sic.

4. Aliud argum meorum tradant.

nitentia.

prostravit in cinere; sicut
idisse supplicia, ne in cinere
i ver a sunt, qua dicitur
vera sunt, qua de servata
dixerunt: Non vindictam
incipium in tribulatione.
& saltem est, quod dicitur:
tribulatio; saltem est
lege descripta est. Quid si
non poterat, dicitur Pre-
Dominus bis in idipsum
qui panis sunt, postea non
postea panem, scriptura
fas est. Reperunt ergo &
& Sodomie, & Egypti;
mala sua in vita sua.
i fidelis deprehensus in adu-
o postea fiat. Aut enim pa-
7, quod dicitur: Non vin-
io idipsum in tribulatio-
& opandum est de adulterio,
& est pena cruciatus pro
od respondimus. Deum ut
& suppliciorum quoque sunt
entri sententia iudicis: ne
de deinde pena. asferri pro-
de carum magnis duramur
autem panis sit, ut die in
eduxerat, & qui in Sabbato
ostendit non panis; quia culpa
compensata sit. Hactenus
in quo finio hanc matre-
x pergo ad satisfactionem
proprie pertinet ad pre-
a de Sacramento Penit-

3. Sed falso ni-
atur funda-
mentum.

Sed falso nititur fundamento, videlicet
Penitentiam fuisse verum Sacramentum in
omni lege & natura, & scripta, & gratia;
& ideo totus discursus non valet. Fuit quidem
(ait Trident. sess. 14. c. 1.) Penitentia uni-
versis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquit-
nassent, quovis tempore ad gratiam & iustitiam asse-
quendam necessaria. Verumtamen quod illa Pen-
tentia fuerit quovis tempore verum Sacra-
mentum, id est, signum sensibile efficac gratia
ex opere operato, nusquam meminit Trident.
Immo contrarium in eodem Concil. non
obscure significatur, quando hac Penitentia
eadem sess. cap. 4. definitur: Animi dolor ac
detractio est de peccato commisso, cum proposito non
peccandi de cetero. In quibus verbis nulla fit
mentio signi sensibilis, nulla mentio satisfac-
tionis, distincta ab ipso dolore & proposito de
cetero non peccandi; de qua satisfactione hic
tractamus, & a Scoto 4. dist. 15. quest. 1.
num. 11. describitur: Est operatio exterior la-
boriosa vel penalis, voluntarie assumpta, ad
puniendum peccatum commissum a se, & hoc ad pla-
cendam divinam offensam: vel est passio seu pena,
voluntarie tolerata in ordine predicto. Talem au-
tem operationem vel passionem fuisse necessa-
riam in omni lege, ad gratiam & iustitiam asse-
quendam, & non fuisse sufficientem actum
merè internum Contritionis Charitate perfe-
ctæ, nunquam Paludanus, aut alius quispi-
am probabiliter asseruit, aut asserere pote-
rit. Igitur hic discursus Paludani non probat
intentum.

Quid sit sa-
tisfactio sa-
cramentalis
et Scoto.

4. Aliud argu-
mentum
Paludani.

Nec ille, qui sequitur: Præterea (inquit
idem Auctor) si argumentum valeret: Con-
fessio & Absolutio, quæ non sunt simul, non
essent partes integrales. Similiter ante Con-
secrationem Sanguinis & Unctionem pedum est
verum Sacramentum, sed non completum; &
tamen illæ sunt partes essentielles & Sacramenti
Eucharistia, & Extrema Unctionis: ergo &
hic, Ita Palud.

Respondeo: quia ante Consecrationem San-
guinis est verum Sacramentum Eucharistia,
& ante Unctionem pedum (ut Multi docent)
est verum Sacramentum Extrema Unctionis,
ideo Consecratio Sanguinis non est pars essen-
tialis proprie dicta Sacramenti Eucharistia,
neque Unctio pedum pars essentialis Sacra-
menti Extrema Unctionis: ergo & hic, quia
ante satisfactionem est verum Sacramentum
Penitentia, non autem ante Confessionem
& Absolutionem, ideo satisfactio non est pars
essentialis Sacramenti Penitentia; nequit
enim absolute haberi essentia alicujus rei sive
permanentis sive successivæ, sine omnibus
partibus essentialibus permanentibus, vel suc-
cessivis respective.

Unde existente solo corpore humano, non
dicitur existere homo, neque solâ animâ exi-
stente, sed ita si utrumque simul existat, est
postmodum per nutritionem possint accedere
aliæ partes, quæ etiam erunt essentielles,
quando informabuntur animâ: interim abso-
lutè non sunt nisi partes integrales, cum tota
essentia hominis prius existerit; tota, inquam,
totalitate essentia, quamvis non totalitate in-
tegritatis.

Ergo similiter hic, est satisfactio foret pars
essentialis Sacramenti Penitentia, quando
præcederet Absolutionem, quia tunc, cum
nondum sit verum Sacramentum, informaretur
animâ Sacramenti (ut sic loquar) id est,
formâ Absolutionis eodem modo, quo Con-
tritio & Confessio, ut Aliqui docent: quia
tamen non necessariò præcedit Absolutionem,
sicuti necessariò præcedunt, aut certè concomi-
tantur, secundum communem sententiam,
Contritio & Confessio; ideo quicquid fit de
Contritione & Confessione, Satisfactio abso-
lutè & simpliciter nequit dici pars essentialis,
sed debet dici pars integralis.

Nec potest appellari Sacramentum parziale
Penitentia, quemadmodum Consecratio San-
guinis appellatur parziale Sacramentum Eu-
charistia, & Unctio pedum parziale Sacra-
mentum Extrema Unctionis; quia satisfactio
non habet distinctam materiam & formam Sa-
cramenti Penitentia, quemadmodum Con-
secratio Sanguinis habet distinctam materiam
& formam Eucharistia, & Unctio pedum di-
stinctam materiam & formam Extrema Un-
ctionis.

De materia res plana est, uti etiam de for-
ma Consecrationis Sanguinis; de forma au-
tem Unctionis pedum aliquis dubitare posset,
eò quod si aliquis unguendo infirmum, dice-
ret unicâ formâ: Per istam sanctam Unctionem
&c. indugeat tibi Deus quicquid deliquisti per
omnes sensus, & postea successivè ungeret sen-
sus, conficeret plura partialia Sacramenta juxta
illam sententiam.

Respondeo: tali casu esto physicè sit una
U u u u u tantum

Satisfactio
non potest
appellari
Sacramen-
tum parziale
Penitentiæ.

III.

li.

CLUSIO I.

est pars essentialis
Penitentia.

Palud. 4. dist. 16. q. 4.
endum) ita est de essentia
Confessio.
iente illo, quod est de
sed de satisfactione non
esponder, quod huius-
nt partes integrales essen-
ntis, quia illæ sunt simul,
cujus partes non sunt si-
quod satisfactio sit magis
pars

tantum forma, moraliter tamen est multiplex pro multiplicitate Unctionum; veluti dum plures simul absoluntur hæc formæ: *Ego vos absolvo*; vel baptizantur simili formæ: *Ego vos baptizo*. Signum autem hujus moralis multiplicitatis est, quod forma posset reperi ad singulas Unctiones, sicuti de facto communiter reperitur. At verò nequit sacerdos dicere, quando pœnitens implet satisfactionem: *Ego te absolvo à pœna*, cum intentione conficiendi partiale Sacramentum. Magna ergo disparitas inter illas Unctiones & satisfactionem: ac proinde tametsi istæ Unctiones causarent distinctas gratias sanctificantes ex opere operato (de quo suo loco latius tractabimus) equidem Dico secundò:

CONCLUSIO II.

Satisfactio sacramentalis non causat ex opere operato gratiam sanctificantem, neque gratias actuales; sed remissionem pœnæ temporalis, vel totius, si est verè proportionata, vel alicujus partis, majoris aut minoris, secundum ejus æquivalentiam, & dispositionem pœnitentis.

6. Ratio primæ partis, quia non constat Deum voluisse satisfactioni dare talem effectum.

Veritas primæ partis, quanta quanta est, dependet à voluntate Dei, qui indubie potuit satisfactioni dare vim significandi & causandi gratiam ex opere operato, esse solum sit pars integralis, neque habeat distinctam materiam & formam Sacramenti; quia saltem habet distinctam materiam; & sicuti hæc materia ratione Absolutionis præteritæ significat & causat ex opere operato remissionem pœnæ, cur etiam non potuisset significare & causare, si Deus voluisset, gratiam sanctificantem? Non video ullam repugnantiam. Tota ergo questio est, an Deus voluerit, & per consequens dederit satisfactioni vim causandi gratiam ex opere operato?

Psalm. 113.

Conclusio nostra negat dedisse illam vim; quia non valet argumentum à potentia ad actum: scriptum quidem est de Deo Psalm. 113. v. 11. *Omnia quæcumque voluit, fecit*; sed nullam in Scriptura sacra lego: *Omnia quæcumque potuit, fecit*, vel: *Omnia quæcumque potuit, voluit*. Voluisse autem Deum dare satisfactioni vim sanctificantem ex opere operato, neque Scriptura sacra loquitur, neque exaratum invenitur in Patribus aut Conciliis. Igitur non est asserendum, quantumvis id videatur asserere D. Thom. 3. part. 9. q. 90. a. 2. ad 2. *Dicen-*

dum (inquit) quod satisfactio confert gratiam prout est in proposito, & auget eam prout est in executione, sicut etiam Baptismus in adultis.

Dico: *Videatur asserere*, quia Lugo disp. 3. n. 2. existimat, hæc verba non debere explicari de augmento gratiæ sanctificantis proprie, & in omni rigore, prout Baptismus in executione confert augmentum gratiæ sanctificantis; sed intelligi posse de perfecto effectu gratiæ, peccatum abolentis, non tantum quoad culpam, sed etiam quoad pœnam. Ita enim loquitur Doctor Anglicus 4. dist. 16. q. 1. a. 1. quæstionculâ 2. ad 3. *Dicendum* (inquit) quod ex proposito satisfaciendi gratia confertur, quamvis satisfactio actualis gratiam præsupponat. Vel dicendum, quod per satisfactionem consequitur pœnitens perfectum effectum gratiæ peccatum abolentis, quia liberatur totaliter à reatu peccati, per remissionem scilicet pœnæ temporalis, quæ post acceptam justificationem per Communionem vel Absolutionem, remanet exolvenda in Purgatorio.

Hinc Concil. Trident. sess. 14. c. 3. explicans quæ ratione Contritio, Confessio & Satisfactio sint partes Pœnitentiæ non ait: *Quatenus in pœnitente ad justificationem seu remissionem culpe requiruntur*; sed: *Quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex Deo institutione requiruntur*. Quid autem Concilium intelligat per remissionem plenam & perfectam, patet ex cap. 2. ibi: *Per Baptismum Christiani induentur, nova profusus in illo efficiuntur creatura, plenamque integram peccatorum omnium remissionem consequentes*, id est, remissionem omnis culpe & pœnæ: *ad quam novitatem & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ sui magis nostris studiis & laboribus, id est, sine satisfactione, divina id exigente iustitiâ, pervenire nequam possumus*.

Igitur ut satisfactio sit pars Pœnitentiæ, & unam aliquam quasi materiam constituat cum Contritione & Confessione, & unum aliquod integrum Sacramentum cum Absolutione non requiritur, quod causet gratiam sanctificantem; hæc enim sola non est effectus Sacramenti Pœnitentiæ; sed sufficit, quod causet remissionem pœnæ, quæ est altera pars effectus hujus Sacramenti, sicuti remissio pœnæ est altera pars effectus Sacramenti Baptismatis.

Et ideo bene comparat D. Tho. supra satisfactionem in executione Baptismo in executione; comparat, inquam, non quoad omnem effectum, sed quoad effectum remissionis pœnæ temporalis, ut sicut Baptismus in executione remittit pœnam, quam non remittit in proposito tantum; ita quoque satisfactio. Quod autem Baptismus simul confert gratiam sanctificantem, non ideo fit, quasi ad remissio-

remissionem; sed solum propter efficaciam gratiam.

Porro si tale Sacramentum sed solum propter effectum præcedentem; sed necessarium tamen; sed Pœnitentiæ consistit in Hinc etiam alibi negativè ex opere operato, in

9. Sola Absolutio remittit delictum sacramenti.

Itaque Soteri & noluntioni, quam remittendam ita etiam dicitur, sine quæ non remittitur alibi dicitur; sed remitti absolute ex In qua deletur sanctificans actionem hanc quia per Sacramentum elevatur ad ratio, quæ sanctificantem sequens factum Sacramenti quiritum ad Contritionem & Communionem.

10. Objectio.

Si dixeris remissionem pœnæ non Respondet collatio primæ remissionem adfert ablationem mutationem ralem: at vult fieri finem fuit.

11. Alia objectio.

Atque ut tra Sacramentum pœnæ, qui puniatur ille, qui eam quæntia; ergo pœnæ invenit constar nobis absque u Præterea factio præcedit